

Retouradres: Postbus 70012, 3000 KP Rotterdam

Per mail verzonden

Aan: de Brede Raad 010, Adviesraad Antiracisme en Inclusie &
het Burgerpanel

Beste leden van de Brede Raad 010, de Adviesraad Antiracisme en Inclusie (ARI) en het
Burgerpanel,

Het college heeft u gevraagd te adviseren op het concept-actieplan 'Samenleven in één stad' en
het participatieproces wat hieraan vooraf is gegaan. De volgende hoofdvraag is hierbij
meegegeven: *in welke mate draagt dit actieplan Samenleven volgens uw raad bij aan de
gelijkwaardigheid van iedere Rotterdammer? En wat is uw advies voor toekomstige
stadsgesprekken?* Verder stond het u vrij om naar eigen inzicht uw advies vorm te geven op (delen
uit) het actieplan of wat daarin ontbreekt.

In deze brief leest u de reactie van het college op uw advies. De opbouw is als volgt:

1. Algemeen
2. Reactie op advies Brede Raad 010
3. Reactie op advies ARI
4. Reactie op advies Burgerpanel
5. Slot

1. Algemeen

U heeft breed gehoor gegeven aan het verzoek van het college door met een inhoudelijke reactie
te komen. We zijn u erkentelijk voor uw advies, wat getuigt van nauwe betrokkenheid bij de stad,
haar inwoners en het Samenleven beleid. Met uw inzichten en expertise levert u een belangrijke
bijdrage aan het gemeentebeleid en de toekomstige uitvoering ervan. We waarderen uw
constructieve houding en de ruimte die u neemt om kritisch te reflecteren op onze plannen en
ambities. Enerzijds benoemt u in uw reacties waar het beleid vollediger, steviger, concreter kan of
moet. U bemoedigt de urgentie die we geven aan discriminatiebestrijding en noemt het belang van
(nog) meer samenhang met andere leefdomeinen. Tegelijkertijd stemt het ons positief dat het plan
brede herkenning vindt bij u en op positieve woorden kan rekenen. De richting die we zijn
ingeslagen en het zorgvuldige participatieproces vindt u positief, zoals geïllustreerd wordt in
onderstaand citaat uit het advies van ARI:

*"Dat Rotterdamse burgers de kans hebben gekregen om mee te mogen praten in bijzijn
van ambtenaren van de gemeente Rotterdam en hun ervaringen te delen en een goed
luisterend oor is geboden, zorgt ervoor dat de eerste stap richting gelijkwaardigheid is
gezet." (p. 1)*

Als adviesorgaan zet u zich ieder in voor een samenleving waarin Rotterdammers zich door de gemeente gehoord en gezien voelen, met wederzijds vertrouwen tussen overheid en burger. Het gezamenlijke doel is discriminatiebestrijding, emancipatie, empowerment en acceptatie van diversiteit. De inspanningen uit het voorliggende actieplan beogen dit te realiseren. Het voltallige college gaat hier haar schouders onder zetten.

Met ieder van u zijn ambtelijk gesprekken gevoerd om het actieplan toe te lichten. In aanvulling hierop gaan we in deze brief inhoudelijk in op uw adviezen, in willekeurige volgorde. De adviezen die u geeft zijn dikwijls breed en bestrijken diverse beleidsterreinen. We geven per punt aan wat we er mee (gaan) doen of welke andere beleidsinzet van de gemeente hieraan raakt.

2. Reactie op advies: (1) Brede Raad 010

Elkaar ontmoeten

- 1. Stimuleer saamhorigheid en bewustwording door ontmoetingsplaatsen in te richten en deze toegankelijk voor iedereen te maken, bijvoorbeeld festivals en sportevenementen.**

Antwoord:

Laagdrempelige ontmoetingsplekken (in de wijken) zijn belangrijk voor de sociale cohesie. Daarom investeert de gemeente hierin. Rotterdam kent diverse formele en informele ontmoetingsplaatsen, denk aan wijkhubs, Huizen van de Wijk, fysieke jongerenhubs, maar ook openbare speeltuinen, parken en culturele- of sportvoorzieningen. De toegankelijkheid van deze plekken is een belangrijke voorwaarde, het is dus een terecht punt dat u maakt. Vanuit de Lokale Agenda Toegankelijkheid (hierna: LAT) van het programma Rotterdam Onbeperkt wordt geïnvesteerd in het toegankelijk maken van openbare ruimtes, evenementen en (ontmoetings)plekken in de stad.

- 2. Geef uitvoering aan de in 2020 ondertekende SamenSpeelbelofte: creëer meer veilige, toegankelijke en inclusieve speelplekken voor jonge kinderen. Werk hierbij samen met 010 Toegankelijk en de Speeltuinbende. En behoud of stimuleer initiatieven als TOS en Duimdrop.**

Antwoord:

Het belang van toegankelijke en inclusieve speelplekken onderschrijven we. De LAT richt zich op het faciliteren van speelplekken waar kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen. Daarnaast werken we aan de sociale en informatie toegankelijkheid door speeltuinen en de aanwezige faciliteiten beter vindbaar te maken. Kinderen met een beperking moeten de speeltuinverenigingen weten te vinden en moeten zich welkom voelen.

De toegankelijkheid van speelruimtes overlapt met het Samenspeelakkoord, waar u naar verwijst. De gemeente sluit aan bij landelijke bijeenkomsten van het Samenspeelnetwerk en de inspiratiebijeenkomsten om blijvende bewustwording te creëren. Wij werken hierin samen met de kennispartner NUSO/Jantje Beton.

Met speeltuinverenigingen voeren wij verschillende concrete acties uit. Tijdens de herinrichting van een speeltuin voeren we fysieke aanpassingen van het speelterrein en de speeltoestellen door. Een voorbeeld: in 2022 is de speeltuin Hillesluis volledig heringericht waarbij het geschikt is gemaakt voor spelende kinderen met en zonder beperking. Deze speeltuin is door de landelijke Speeltuinbende goed beoordeeld voor het samen spelen door kinderen met en zonder beperking.

3. Faciliteer en creëer meer wijkhubs en urban spaces.

Antwoord:

We geven hier volop uitvoering aan. Er zijn op dit moment 27 wijkhubs gerealiseerd. In lijn met de ambitie uit het coalitieakkoord is er tegen eind 2023 in elke wijk een wijkhub (39 in totaal); een plek waar bewoners zonder afspraak geholpen worden met hun vragen.

4. Zorg dat de Huizen van de Wijk bereikbaar en toegankelijk zijn en ruime openingstijden hebben.

Antwoord:

Huizen van de Wijk vervullen een belangrijke sociale functie in de wijk door het organiseren van activiteiten voor jong en oud. Deze sociale functie willen we verder versterken. Activiteiten moeten breed toegankelijk zijn, waarbij samenzijn en ontmoeting tussen wijkbewoners wordt bevorderd. Huizen van de Wijk zijn gemeentelijk vastgoed en dus zetten we actief in op het vergroten van de toegankelijkheid en bereikbaarheid hiervan. Hoe praktisch toegankelijk de programmering en het wijkwerk is, is een gedeelde verantwoordelijkheid samen met de welzijnspartijen.

- Op basis van de resultaten van een scan, gericht op de fysieke toegankelijkheid van zestien Huizen van de Wijk, wordt er een plan gemaakt om de toegankelijkheid te verbeteren. Voor vijf Huizen van de Wijk worden er plannen ontwikkeld voor nieuwbouw en voor één Huis van de Wijk wordt een plan ontwikkeld voor renovatie. De plannen zijn nog in de initiatieffase. Toegankelijkheid wordt in de plannen meegenomen.
- Huizen van de Wijk moeten in principe minimaal 36 uur per week open zijn. In de praktijk zijn ze vaker open, omdat zij ook gebruik maken van vrijwilligers of ruimte beschikbaar stellen waarbij de gebruikers zelf openen en sluiten. Op dit moment onderzoekt de gemeente, samen met de welzijnspartijen, of de openingstijden van de Huizen van de Wijk verder verruimd kunnen worden.
- Veel bewoners die gebruik maken van de Huizen van de Wijk vinden het vaak goed bereikbaar en met 49 Huizen van de Wijk in de stad, is er altijd wel een Huis van de wijk binnen redelijke afstand.

De Rekenkamer Rotterdam doet momenteel onderzoek naar de toegankelijkheid van de gemeentelijke dienstverlening, waaronder de fysieke toegankelijkheid van de Huizen van de Wijk. Begin 2024 worden de uitkomsten hiervan gepubliceerd.

5. Stimuleer en organiseer op regelmatige basis gesprekken en dialogen voor Rotterdammers, waardoor ontmoetingen plaatsvinden en begrip en bewustwording bloeien. Deze gesprekken dienen zoveel als mogelijk in een veilige setting te gebeuren. Idealiter faciliteert de gemeente Rotterdam deze per wijk bij/door (informele) organisaties die het vertrouwen hebben van Rotterdammers.

Antwoord:

De stadsgesprekken Samenleven gaan we structureel voortzetten en organiseren. Daarbij hebben we aandacht voor belangrijke randvoorwaarden die een goed gesprek mogelijk maken, waaronder sociale veiligheid. We willen meer naar de mensen toe gaan, daar waar ze zijn in plaats van hen uit te nodigen op een plek naar keuze van de gemeente.

We willen weten wat mensen belangrijk vinden, wat de gemeente beter kan doen en acties uitvoeren die herkenning en vertrouwen geven als het gaat om samenleven in een superdiverse stad.

En we werken tegelijk aan de verbinding tussen Rotterdammers en de gemeente én Rotterdammers onderling. Daarnaast stimuleren we initiatieven voor dialogen via onze subsidieregeling. **Maak informatie over mogelijke ondersteuning begrijpelijker, makkelijker aan te vragen en overzichtelijker. En maak sensitief werken en omgaan met verschillende Rotterdammers onderdeel van de trainingen aan medewerkers van de gemeente.**

Antwoord:

Duidelijke communicatie en informatievoorziening is een gemeentebrede opgave. Rotterdammers moeten ervan op aan kunnen dat onze informatie in begrijpelijke taal is. Het uitgangspunt voor de dienstverlening is dat deze passend is voor elke Rotterdammer.

- Rotterdam Onbeperkt werkt met partners in de stad samen om Rotterdammers met een beperking actief te betrekken bij het verbeteren van toegankelijkheid.
- We zorgen ervoor dat de kanalen die we gebruiken voor contact met Rotterdammers overzichtelijk en duidelijk zijn. We versimpelen de lokettenjungle.
- De afdeling Communicatie zet in op inclusieve communicatie, waaronder duidelijke taal richting Rotterdammers, waarbij de diversiteit van de stad vrij van stereotypen gerepresenteerd wordt. Intern wordt het belang benadrukt van het gebruik van inclusieve en duidelijke communicatie, bijvoorbeeld door trainingen voor ambtenaren.

6. Maak onafhankelijke cliëntondersteuning breder beschikbaar en breder bekend onder Rotterdammers.

Antwoord:

Rotterdammers met een hulpvraag voor zorg en ondersteuning kunnen een beroep doen op onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO). Dit kan bij de VraagWijzer, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) of een ander gemeentelijk loket waar ze een onafhankelijk werkende professional aantreffen. Doel is dat Rotterdammers de juiste hulp krijgen. Bekendheid van de OCO is hiervoor een randvoorwaarde. Niet alleen bij Rotterdammers, maar ook onder professionals.

- De Brede Raad 010 heeft eerder een advies hierover uitgebracht.¹ Het college heeft in haar reactie hierop in de brief van 18 februari 2022 (22MO00460) aangegeven dat we in Rotterdam in het kader van de Wmo, OCO hebben georganiseerd. De grondslag hiervoor ligt in de Wmo, maar in Rotterdam wordt deze Cliëntondersteuning breed ingevuld: de OCO is een vangnetfunctie voor de Wmo én jeugdhulp. We werken aan een betere bekendheid van de OCO, door bv. bestaande communicatiekanalen te gebruiken om de vangnetfunctie op de kaart te krijgen.
- De primaire ingang voor een burger is de gemeente. We willen het niet nóg ingewikkelder maken voor burgers. Wij hebben dan ook aangegeven dat wij inzetten op bekendheid van de OCO binnen de gemeente zelf. Het vangnet vanuit de OCO is er op het moment dat burgers vastlopen in het systeem of er in de praktijk onvoldoende toegang toe hebben. De OCO is daarmee een aanvulling op het bestaande 'reguliere' systeem van (toegang tot) zorg en ondersteuning. De OCO neemt daar geen taken van over.

7. Zorg voor meer uren schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk, zodat jongeren (en daarmee indirect hun ouders/verzorgers) laagdrempelig en in een vroeg stadium geholpen kunnen worden, zoals bijvoorbeeld in het project met jongerenwerk in school in Amsterdam.

¹ [Adviesbrief OCO incl. bijlage \(brederaad-010.nl\)](#)

Antwoord:

- Het college gaat de komende periode het aantal jongerenwerkers uitbreiden om te voorkomen dat jongeren het verkeerde pad kiezen. We kiezen nadrukkelijk voor een aanpak in kwetsbare wijken samen met jongerenwerkers om jongeren zo goed mogelijk te helpen. De belevingswereld en behoeften van jongeren is hierbij het vertrekpunt.
- We gaan ook fysieke jongerenhubs oprichten waar activiteiten gericht op (talent) ontwikkeling en weerbaarheid van Rotterdamse jongeren worden georganiseerd. Aan het einde van deze collegeperiode zijn er 33 jongerenhubs.
- Vanuit afdeling Onderwijs biedt de gemeente Rotterdam ook leerondersteuning aan kinderen uit kwetsbare wijken.

Bestaanszekerheid

8. **Doorbreek de vicieuze cirkel van armoede; zorg dat ouders voldoende inkomen hebben.**
9. **Zorg ervoor dat zoveel mogelijk Rotterdammers zelfstandig en naar eigen inzicht gezond kunnen leven met een sociaal netwerk, en hun leven kunnen leiden. Bied iedere Rotterdammer bestaanszekerheid.**

Antwoord op advies 9 en 10: Op 7 september heeft de gemeenteraad het Armoede- en Schuldenbeleid 2023-2026 vastgesteld.² Hierin staan alle acties en maatregelen om de bestaanszekerheid te vergroten en Rotterdammers in armoede of met schulden te helpen.

Onderwijs

10. **Verbeter de fysieke toegankelijkheid van het regulier onderwijs en voer het advies van de Brede Raad 010 over toegankelijk onderwijs uit.**

Antwoord:

Ons uitgangspunt is dat alle jongeren moeten kunnen meedoen in het onderwijs. Hiervoor is het belangrijk dat de schoolgebouwen fysiek toegankelijk zijn. Bij het opstellen van het gemeentelijk Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor nieuwe scholen wordt toegankelijkheid als eis meegenomen.

11. **Geef als gemeente het goede voorbeeld en besteed in het stagebeleid specifiek aandacht aan inclusie**

Antwoord:

De gemeente moet als werkgever inderdaad het goede voorbeeld geven. In hoofdstuk 4.1 van het Actieplan Samenleven staat wat we concreet doen om diverser en inclusiever te worden. Deze acties zijn van toepassing op de hele interne organisatie, dus ook stagiaires. Daarnaast loopt er momenteel, vanuit het Stagebureau van de gemeente, een onderzoek naar effectieve acties om stagediscriminatie te voorkomen en een inclusievere werkomgeving voor stagiaires te creëren. De uitkomsten hiervan worden meegenomen en vertaald in de herziening van het huidige stagebeleid. Denk aan acties als stagevacatures zo inclusief mogelijk schrijven of een meldpunt voor studenten en stagiaires die stagediscriminatie ervaren.

² [Document RotterdamRaad - \[23bb004631\] Bijlage 1 behorende bij 23bb004630 over het beleidskader armoede en schulden 2023-2026 - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Werk

12. Begin in de begeleiding van Rotterdammers met een beperking naar en op de arbeidsmarkt bij wat zij wel kunnen en waar hun competenties en mogelijkheden liggen.

Antwoord:

De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk Rotterdammers -naar vermogen- kunnen meedoen op de arbeidsmarkt. De LAT zet hier expliciet op in, in samenwerking met Werk & Inkomen.

- We starten een pilot met mensen die nu (structureel) vrijwilligerswerk doen. Met intensieve coaching worden ze begeleid naar een betaalde baan.
- Als gemeente zijn we een grote werkgever en hebben we een voorbeeldrol. We hebben bijvoorbeeld de Gemeentelijke Garantiebannen van Rotterdam Inclusief, het cluster Werk en Inkomen is vanuit het werkgever servicepunt in gesprek met werkgevers.
- Verder zetten we met Rotterdam Inclusief grote stappen om Rotterdammers met een beperking een steuntje in de rug te kunnen geven op de arbeidsmarkt. Van jobcoaches op de werkvloer tot ondersteuning van werkgevers bij mogelijk aan te vragen subsidies.
- Vanuit de nieuwe Loonkostensubsidieketen wordt verder ingezet om binnen de gemeente arbeidsplekken te creëren en we zoveel mogelijk drempels wegnemen voor de Rotterdammer met extra begeleidingsbehoefte.

13. Zet door op een gemeentelijk aanstellingsbeleid gericht op diversiteit.

Antwoord:

De gemeente spant zich in om het personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de brede Rotterdamse samenleving. In 2022 zijn we gestart met het project Objectief Werven & Selecteren. Zie hoofdstuk 4.1 in het Actieplan Samenleven. Dat betekent dat we selecteren op objectieve competenties en zo min mogelijk op subjectieve criteria, zoals de bekende 'klik'. Dat verkleint de kans dat een kandidaat onbedoeld minder kans maakt op basis van vooroordelen. Indien bewezen effectief, kan de methodiek gemeentebreed worden geïmplementeerd. Kwaliteit in de werving van personeel geeft altijd de doorslag.

Wonen

15. Creëer meer toegankelijke woningen door universal design als uitgangspunt te nemen bij nieuwbouw van gebouwen en woningen.

16. Dring er bij woningcorporaties op aan dat zij woningen van Rotterdammers met een lager inkomen versneld verduurzamen.

17. Koers af op een efficiëntere en eerlijker verdeling van het bestaande en nog te bouwen woningbestand.

Antwoord op advies 15 t/m 17: De punten over woonbeleid worden meegenomen ter afweging in het nieuwe Rotterdamse Woonprogramma (voorheen: Woonvisie). Die verschijnt in najaar 2023.

3. Reactie op advies: (2) Adviesraad antiracisme & inclusie

Uw advies omvat, naast aanbevelingen, verdiepende vragen om een beter begrip te krijgen van het actieplan. Om hier recht aan te doen, stellen wij voor om deze ambtelijk met u te bespreken en toe te lichten.

Het gaat concreet om het kopje *'Verzoeken om verduidelijking of uitleg bestaande onderdelen in het actieplan alsmede concrete oplossingen en adviezen'*. Voor nu gaat onze schriftelijke reactie over de volgende onderdelen uit uw brief:

1. *Advies voor toekomstige stadsgesprekken*
2. *Wat ontbreekt er in het actieplan?*
3. *Wat is uw advies om op het ontbrekende vorm te geven?*

1. Advies voor toekomstige stadsgesprekken

U bent positief over de stadsgesprekken en het proces. De leerpunten die u benoemt, herkennen wij. Dat gaat over 1) vertegenwoordiging van burgers versus experts 2) aantal 'unieke' deelnemers en usual suspects en 3) effectievere participatie.

Deze lessen komen ook terug in onze eigen reflectie en evaluatie. Ondanks dat er een grote variatie van mensen aanwezig was, was er soms in een aantal gesprekken een (onverwacht) grote vertegenwoordiging van experts of personen die beroepshalve aanwezig waren. Meer focus houden op 'de gewone Rotterdammer' is een aandachtspunt voor de toekomst. Een verschil is dat we nu in korte tijd veel gesprekken voerden voor nieuw beleid. De komende jaren kunnen we in rustiger tempo meer verschillende vormen aanbieden. De gespreksonderwerpen, opzet, gespreksleiding en dergelijke moeten aansluiten bij de mensen of organisaties die we willen betrekken. De kwaliteit en effectiviteit van de dialoog/participatie kunnen we een impuls geven via stevigere gespreksleiding.

In deze stadsgesprekken kozen we ervoor dat iedereen zich open kon inschrijven, op meerdere thema's. Dat was bewust om zo open uit te nodigen en verschillende perspectieven en invalshoeken zoveel samen te brengen en niet op voorhand te richten. We vinden het belangrijk dat we nieuwe mensen aanspreken en willen 'vaste gesprekspartners' niet bij voorbaat uitsluiten. Gerichter uitnodigen is een aandachtspunt voor de toekomst.

Uw adviezen over de invulling en continuering van stadsgesprekken of andere vormen van dialoog nemen we dus mee in de toekomstige invulling van dit soort gesprekken vanuit Samenleven.

2. Wat ontbreekt er in het actieplan?

- a. **U geeft ten eerste aan explicieter te willen zien hoe de adviesraad breed op verschillende thema's zal worden ingezet door de gemeente.**

Antwoord:

ARI heeft een onafhankelijke rol en bepaalt zelf haar invulling als adviesraad van het college. In het actieplan Samenleven wordt ARI bij twee specifieke onderdelen genoemd; 1) (on)gevraagde advisering bij (voorgenomen) collegebesluiten die raken aan (on)gelijkheid en 2) als expertisepartij bij aanbestedingen in het sociaal domein (zorg & welzijn). De rol van ARI is bewust algemeen gehouden, omdat we niet willen bepalen hoe en op welke terreinen u betrokken bent. We achten het wenselijk dat u ruimte, initiatief en vrijheid heeft om naar eigen inzicht uw adviesrol vorm te geven. We staan ervoor open om hier samen over na te denken. De gemeente kan faciliteren door intern verbindingen te leggen. Wat ons betreft kijken we doorlopend, in samenspraak tussen ARI en verschillende afdelingen, waar de behoeften liggen, welke adviestrajecten er zijn en hoe ARI's expertise ingezet kan worden.

- b. Ten tweede stelt u de vraag hoe de gemeente Rotterdam zich, vanuit haar deelnemingenbeleid, gaat inzetten voor sociale inclusie. En wat de relatie is tussen het actieplan Samenleven en het Beleidskader Verbonden Partijen & Governance Samenwerkingsrelaties.**

Antwoord:

Als aandeelhouder heeft de gemeente invloed op organisaties in de stad en kunnen we partners stimuleren om gezamenlijk bij te dragen aan sociale doelstellingen. De gemeente stimuleert maatschappelijk verantwoord ondernemen (hierna MVO) en het actief bijdragen aan de Sustainable Development Goals, zie paragraaf 3.4 en 3.5 in het Beleidskader Verbonden Partijen;

- MVO gaat over hoe verbonden partijen een bijdrage leveren aan maatschappelijke doelen. De gemeente verwacht dat zij verantwoordelijkheid tonen voor mens, samenleving en milieu. Daarover leggen zij verantwoording af in dialoog met de gemeente. De gemeente verwacht dat de verbonden partijen daarin ambitieus zijn, vooral als het gaat om thema's als klimaat, milieu, een veilige werkomgeving - inclusief diversiteit – en mensenrechten.
- De gemeente vraagt in bepaalde gevallen een social return-inspanning van de deelnemingen. Het doel van die afspraken is mensen die lang zonder baan zitten aan werk te helpen.
- De gemeente spant zich in om de raden van commissarissen en besturen/directies van haar verbonden partijen een afspiegeling te laten zijn van de brede samenleving. Vanzelfsprekend geeft kwaliteit in de werving en selectie van bestuurders en toezichthouders altijd de doorslag.

Naar aanleiding van uw advies, gaan wij in gesprek met afdeling Deelnemingen over hoe de gemeente MVO (hieronder valt ook sociale gelijkwaardigheid) nog verder kan bevorderen en stimuleren.

- c. Voorts gaat uw vraag over hoe de gemeente invulling geeft aan inclusieve communicatie en uitingen en hoe we Rotterdammers hierbij betrekken.**

Antwoord:

Het actieplan Samenleven heeft aandacht voor gemeentelijke communicatie, die de diversiteit van de stad vrij van stereotypen representeert en iedereen bereikt (zie hoofdstuk 4.1).

- We trainen collega's om in communicatie vooroordelen en stigmatisering te voorkomen en zich bewust te zijn van het belang van inclusie in ons taal- en beeldgebruik. We faciliteren hierover de dialoog tussen onze communicatieafdeling en ambassadeurs van verschillende gemeenschappen.
- We werken ook de komende jaren aan positieve zichtbaarheid van Rotterdammers in onze gemeentelijke communicatie; een diverse representatie van Rotterdammers. We doen hier periodiek onderzoek naar. U haalt een positief voorbeeld aan over een project van de gemeente. Hierbij gingen we in focusgroepen over inclusieve communicatie in gesprek met Rotterdamse burgers met verschillende achtergronden. De ambitie is om hiermee verder te gaan. Momenteel verkennen we of dit vervolg kan krijgen.

- d. Ten slotte noemt u het onderdeel digitale inclusie en toepassing van algoritmes door de gemeente. In het actieplan wordt aangegeven dat burgers hier input op mogen leveren (paragraaf 4.7). U wil weten hoe ARI hierbij betrokken zal zijn.**

De betreffende actie is algemeen omschreven. Hoe, met wie en wanneer we dit gaan vormgeven is onderdeel van de uitvoering. We staan open voor uw ideeën en suggesties. U heeft kenbaar gemaakt hierbij betrokken te willen zijn. Die kennis nemen we mee in de uitvoering van deze actie.

3) Wat is uw advies om op het ontbrekende vorm te geven?

U geeft aan in gesprek te willen met enkele afdelingen binnen de gemeente. Om een beter begrip te krijgen van waar zij vastlopen (gerelateerd aan sociale inclusie), te begrijpen welke instrumenten zij hebben of waar zij expertise wensen vanuit ARI:

- Treasury & Deelnemingen
- Sport
- Cultuur
- Onderwijs
- Armoede

Wij zullen u in contact brengen met de betreffende beleidsafdelingen, voor zover dit tussentijds nog niet tot stand is gekomen.

1) Reactie op advies: (3) Burgerpanel

Alvorens we ingaan op uw viertal concrete adviezen, willen we ook aandacht geven aan enkele punten die u ter reflectie noemt.

Wat is er nieuw of anders aan dit beleid?

U geeft aan dat veel acties deel uitmaken van staand beleid en dat nieuwe acties nauwelijks opvallen. In algemene zin is het nieuwe actieplan concreter dan het voorgaande beleid³ en richt het zich op meer domeinen die Rotterdammers in hun dagelijks leven raken. Enkele concrete voorbeelden van nieuwe of geïntensiveerde inzet t.o.v. voorgaand beleid:

- aandacht voor validisme en expliciete inzet op het vergroten van sociale toegankelijkheid;
- uitvoering nieuwe wet Goed Verhuurderschap om woningmarktdiscriminatie tegen te gaan. We hebben sinds 1 juli jl. een speciaal meldpunt voor misstanden op de woningmarkt en kunnen voortaan sancties opleggen aan verhuurders die bv. geen objectief en transparant selectieproces hebben.
- uitbreiding van voorlichtingsaanbod in het onderwijs over Samenleven in diversiteit, dit gaan we ook voor het hoger onderwijs doen.
- uitbreiding van inzet op de arbeidsmarkt door meer organisaties en bedrijven te ondersteunen bij het formuleren en uitvoeren van diversiteitsbeleid.
- structurele aandacht voor historisch besef en kennis bij Rotterdammers over onze stadsgeschiedenis (koloniaal en slavernijverleden, Holocaust, gastarbeiders).

Soms zijn de verschillen impliciet. 'Relax' richtte zich op 'ontspannen samenleven'. Dit college ziet dat het voor heel veel mensen nog allemaal niet zo ontspannen is. Niet voor mensen die discriminatie zat zijn, maar ook niet voor mensen die het zat zijn om voor racist te worden uitgemaakt zodra ze zorgen uiten.

Het college wil opmerken dat nieuwe dingen doen overigens niet een doel op zich is. Belangrijker is de *juiste* dingen doen die *werken*. Het goede willen we behouden, continueren en eventueel intensiveren.

³ Actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam 2019-2022 en Rotterdam tegen Racisme 2020-2022

Acties die een positieve uitwerking hebben in de stad en onze samenleving op de lange termijn inclusiever en toegankelijker maken, zetten we daarom door. Antidiscriminatie- en emancipatiebeleid is gebaat bij continue en duurzame inzet. Dit vraagt om geduld, omdat de impact niet altijd (meteen) zichtbaar is. Uiteraard zullen wij ook bijsturen of stoppen met acties als die niet het gewenste effect hebben.

Duidelijke en begrijpelijke taal:

Duidelijke communicatie en informatievoorziening is een gemeentebrede opgave. Rotterdammers moeten ervan op aan kunnen dat onze informatie in begrijpelijke taal is. Het uitgangspunt voor de dienstverlening is dat deze passend is voor elke Rotterdammer.

- Rotterdam Onbeperkt werkt met partners in de stad samen om Rotterdammers met een beperking actief te betrekken bij het verbeteren van toegankelijkheid.
- We zorgen ervoor dat de kanalen die we gebruiken voor contact met Rotterdammers overzichtelijk en duidelijk zijn. We streven naar eenvoudige dienstverlening via één ingang.
- De afdeling communicatie zet in op inclusieve communicatie, waaronder duidelijke taal richting Rotterdammers. Intern wordt het belang van het gebruik van inclusieve en duidelijke communicatie benadrukt, bijvoorbeeld door trainingen voor ambtenaren.

Ten slotte merkt u op dat het onderdeel Inburgering ontbreekt (nieuwe Rotterdammers). De input uit de stadsgesprekken is gepresenteerd aan de deelnemers van de stadsgesprekken op de terugkomavond van 20 juni. De input wordt benut in de uitvoering van de Rotterdamse Opgave Inburgering.

Adviezen

- 1. Onderzoek in welke wijken of straten wel sprake is van samenhang en samenleven en wat voor personen en welke factoren hier bepalend zijn.⁴ Zijn deze voorbeelden te gebruiken in andere wijken?**

Antwoord:

De gemeente is bezig met twee acties die raken aan dit advies:

- In opdracht van de gemeente hebben antidiscriminatiebureau RADAR en de EUR het Rotterdam Inclusivity Project⁵ opgezet. Met een zgn. discriminatie-index krijgen we inzicht in discriminatie (in samenhang met allerlei factoren en omstandigheden) tot op buurtniveau op basis van meldingscijfers en ervaringen van discriminatie. De EUR doet ook onderzoek om veranderingen in discriminatiecijfers te kunnen verklaren. Op basis daarvan willen we beter in staat zijn om te zien wat verklarende oorzaken zijn per wijk, wat goed werkt en hoe we wijken daarmee beter en gericht kunnen bedienen.
- We kijken welk onderzoek mogelijk is naar de wisselwerking tussen armoede, sociale klasse en discriminatie of andere vormen van uitsluiting. Dit doen we samen met de bijzonder hoogleraar kinderarmoede en hoogleraren op het gebied van diversiteit van de EUR. Op basis hiervan bepalen we of gerichte acties nodig zijn.

- 2. Stuur op activiteiten die langdurig gericht zijn op samenleven in de wijk en met name op ontmoetingsplekken voor alle bewoners. Zorg voor continuïteit.**

⁴ Waar zijn bijvoorbeeld wel Opzoomeractiviteiten en waar niet? Waar speelt theater in de wijk een verbindende rol?

⁵ www.inclusief010.nl

Antwoord:

Het bieden van ontmoeting voor wijkbewoners is een belangrijke functie waarin het Huis van de Wijk in dient te voorzien. En dat gebeurt ook in alle Huizen van de Wijk. Vaak gaat het om een vorm van georganiseerd ontmoeten met een inhoudelijke programmering of activiteiten, bv. een koffieochtend voor ouderen of samen eten. Over de toegankelijkheid van ontmoetingsplekken en Huizen van de Wijk verwijzen we ook naar de eerdere reactie op adviezen 1, 3 en 4 op de Brede Raad 010.

- 3. Organiseer twee keer per jaar wijkgesprekken waaraan de bewoners zelf zo goed mogelijk kunnen deelnemen samen met organisaties, wijkmanagementteam, vertegenwoordigers van de wijkraad, professionals en vrijwilligers die kennis hebben van de wijk.**

Antwoord:

Zoals in het Actieplan staat beschreven, gaan we structureel stadsgesprekken Samenleven organiseren (hoofdstuk 5.1). Zie ook de reactie op advies 5 van de Brede Raad 010. Uw aanbeveling om hierbij wijkvertegenwoordigers te betrekken, nemen we mee richting de uitvoering hiervan. Daarnaast willen we vanuit Samenleven meer wijkgericht werken, door de inzet van discriminatiebestrijding te prioriteren op basis van wat Rotterdammers in de Wijkakkoorden hebben aangegeven, wat we zien in het Wijkprofiel en in de EUR Discriminatie-index.

- 4. Met betrekking tot mensen die in armoede leven en nieuwe Rotterdammers is het advies om één contactpersoon hun zaken te laten behartigen bij de gemeente die tot taak heeft hen te ontzorgen.**

Antwoord:

Op 7 september heeft de gemeenteraad het Armoede- en Schuldenbeleid 2023-2026 vastgesteld.⁶ Hierin staan alle acties en maatregelen om de bestaanszekerheid te vergroten en Rotterdammers in armoede of met schulden te helpen.

Op p. 34 uit het beleidsplan Armoede & Schulden leest u de volgende actie, over het ontzorgen van mensen met financiële problemen:

"Waar mogelijk is er per Rotterdammer een regievoerder (trajectbegeleider), dus een aanspreekpunt bij de gemeente. De trajectbegeleiders vanuit het ETF zijn de vaste contactpersonen voor Rotterdammers met financiële problemen."

5. Slot

Rotterdam wil een stad zijn waar iedereen erbij hoort en zichzelf kan zijn, in vrijheid en veiligheid. Onze gemeenschappelijke waarden koesteren we, met respect voor onze verschillen. Voor discriminatie is geen plek. Werken aan een samenleving met gelijkwaardigheid vereist een blik op de toekomst en een lange adem. Dat kan de gemeente niet alleen. De hele samenleving is eigenaar van dit proces. Samen met de stad, maatschappelijke organisaties en Rotterdammers gaan we hiermee aan de slag.

De uitvoering van het Actieplan Samenleven kunt u volgen in onze jaarlijkse voortgangsrapportage. Wij willen u, ARI, het Burgerpanel en de Brede Raad010, bedanken voor de betrokkenheid op dit thema en uw bijdrage aan het Samenlevenbeleid voor de stad.

⁶ [Document RotterdamRaad - \[23bb004631\] Bijlage 1 behorende bij 23bb004630 over het beleidskader armoede en schulden 2023-2026 - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

We kijken uit naar de verdere samenwerking en hopen op uw blijvende betrokkenheid bij de uitvoering van het beleid.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlagen

- Bijlage 1. Advies Brede Raad 010
- Bijlage 2. Advies Adviesraad Antiracisme & Inclusie
- Bijlage 3. Advies Burgerpanel
- Bijlage 4. Brief Burgerpanel aan College van B&W